

**Збірка бюлетнів з питань
цивільного захисту
та БЖД**

«Це треба знати всім»

Увага газ!

Якщо ви відчули запах газу в приміщенні:

- негайно перекрийте вентилі на газових приладах і крани подачі газу перед ними;
- відчиніть вікна та двері, провітріть приміщення;
- повідомте і виведіть людей із загазованих та сусідніх приміщень;
- викличте аварійну службу газу за телефоном 104;
- не вмикайте ніякі електричні прилади, не користуйтеся сірниками та запальничками;
- організуйте чергування на місці аварії до приїзду бригади газової служби.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! Категорично забороняється:

- проводити самовідну газифікацію будинку (квартири, садового будиночку),
- переставлення, заміна та ремонт газового обладнання;
- проводити перепланування приміщень, де встановлені газові прилади;
- вносити зміни у конструкцію газових приладів, змінювати устрій димових і вентиляційних систем (каналів), заклеювати вентиляційні канали, замуровувати люки, що призначаються для очищення димоходів;
- вимикати автоматику безпеки і регулювання, користуватися газом при несправних газових приладах.

Неухильно дотримуйтесь правил користування газовими приладами, стежте за тим, щоб вони були чистими і справними.

Землетрус

Землетрус - підземні поштовхи, що викликають коливання земної поверхні, спричиняють деформацію земної кори та руйнування будівель і інженерних споруд.

Фактори небезпеки землетрусів:

- руйнування будинків та споруд, що призводить до загибелі людей;
- руйнування на потенційно небезпечних об'єктах, нафто- та газопроводах;
- утворення завалів;
- руйнування систем життєзабезпечення;
- розлам земної кори.

Дії під час землетрусу:

- якщо ви відчули коливання ґрунту, при можливості негайно залиште будинок;
- пам'ятайте, що найбільша небезпека походить від предметів, які падають;
- якщо ви знаходитесь в приміщенні – негайно займіть безпечне місце: заберіться під стіл чи ліжко, чи встаньте в провіт внутрішніх дверей або у внутрішньому кутку кімнати;
- якщо ви знаходитесь у високій споруді – не користуйтеся ліфтами – він може вимкнутись у будь-яку хвилину;
- знаходячись на відкритій місцевості уникайте високих споруд, великих дерев;
- Перебуваючи на тротуарі поблизу високої будівлі, ввійдіть в під'їзд чи відійдіть на відкрите місце, щоб уникнути уламків;
- Перебуваючи в автомобілі – плавно загальмуйте та зупиніться подалі від високих будівель, мостів і естакад.

При пожежі

Ваша дівка горить!

- Терміново зателефонуйте по номеру телефону «**101**» та повідомте про пожежу;
- Припиніть доступ повітря до осередку пожежі (накрийте його простирадлом, ковдрою);
- Не відкривайте вікна в приміщенні, де велике полум'я, оскільки з поступленням кисню вогонь розгориться ще сильніше;
- Палаючі електропобутові прилади гасіть, попередньо відключивши їх від мережі;
- Пересувайтеся в задимленому приміщенні повзком або зігнувшись, прикриваючи носа та рота вологою ганчіркою;
- При загоранні одяжі на людині облійте її водою або накрийте ковдрою, курткою;
- Покидаючи квартиру переконайтеся, що в ній нікого не залишилося;
- При евакуації не користуйтеся ліфтом, оскільки він може зупинитися в будь-який момент;
- При неможливості самотійно евакуюватися, відкрийте вікно та гучним криком приверніть до себе увагу перехожих.

Ніколи не треба робити:

- Боротися з полум'ям самотійно, не викликавши пожежників (коли ви не справитеся з вогнем за декілька секунд, його розповсюдження може привести до великої пожежі);
- Гасити пожежу, яка не може бути загашена засобами, які є у вас;
- Старатися вийти через задимлений коридор чи драбину (дим дуже токсичний, горючі гази можуть також обпалити легені);
- Спускатися по водостічних трубах і стояках за допомогою простирадл (падіння майже неминуче);
- Стрибати з вікна (починаючи з 4 поверху, кожен другий стрибок смертельний).

Радіація

Дії під час раптової аварії з викидом (розливом) радіоактивних речовин:

- негайно укрийтеся в захисних спорудах або житлових будівлях;
- загерметизуйте приміщення від проникнення радіаційних речовин;
- наберіть запас питної води у герметичні ємкості;
- підготуйтеся до евакуації: зберіть документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, одяг, запас консервованих продуктів на 2-3 доби;
- йодна профілактика: протягом 7 діб приймати пігулку йодистого калію-0,25 г 1 раз на день: дітям до 2 років по 0,40 г; дітям від 2 до 14 років – по 0,125 г або по 3-5 (до 2 років 1-2) крапель на стакан води 5% йодної настоянки. На шкіру наноситься йодна сітка.

Правила поведінки на забрудненій території:

- у разі перебування на відкритій місцевості, використовуйте засоби захисту органів дихання (респіратор, ватно-марлеву пов'язку) та шкіри (плащ з капюшоном, накидку, комбінезон, гумове взуття і рукавиці)
- використовуйте для харчування консервовані продукти або ті, що не зазнали радіоактивного забруднення:
- не пийте воду із відкритих джерел, колодязі накрийте плівкою або кришками;
- у приміщення не заходьте у верхньому одязі, частіше робіть вологе прибирання.

Ураган

Ураган – це рух повітря з швидкістю понад 25 м/с. Урагани супроводжуються водяними смерчами і градом. За руйнівною силою може зрівнятись з землетрусом. При урагані спостерігається травмування і загибель людей, руйнування інженерних споруд, мостів, промислових і житлових будівель, пошкодження електромереж, утворення завалів.

Під час стихійного лиха необхідно:

- загасити вогонь у грубках, вимкнути електро- та газопостачання;
- закрити вікна;
- сховатися у внутрішніх приміщеннях;
- пам'ятати, що користуватися ліфтами небезпечно;
- триматися подалі від хитких будівель і при можливості сховатися в підвал найближчого будинку, якщо ураган застав вас на вулиці;
- якщо ви на відкритій місцевості, сховатися у будь-якому заглибленні.

ХІМІЧНА НЕБЕЗПЕКА

Дії у разі виникнення хімічної небезпеки:

- почувши сигнал «Увага всім», негайно включіть радіоприймач або телевізор та послухайте повідомлення.
- захистіть органи дихання від хімічно-небезпечних речовин за допомогою засобів захисту органів дихання та шкіри. При їх відсутності можна скористатись щільним одягом та вологою пов'язкою.
- по можливості негайно залишіть зону хімічного забруднення.
- якщо вийти з зони аварії неможливо, залишайтеся в приміщенні, загерметизуйте його.
- із зони хімічного зараження виходьте перпендикулярно напряму вітру, обминаючи тунелі, яри, лощини, де може бути висока концентрація хімічних речовин.

Ознаки ураження

- різкий біль у грудях
- сухий кашель
- ознаки ураження
- порушення координації рухів
- різь в очах сльозовиділення
- при ураженні хлором – задуха
- при ураженні аміаком – прискорене серцебиття, маревий стан.

Перша допомога при ураженні хімічними речовин:

- винести потерпілого із зони зараження, забезпечити йому спокій і тепло, одягнути на потерпілого протигаз або накласти вологу пов'язку;
- при зупинці дихання зробити штучне дихання;
- шкіру рот ніс промити водою;
- при тяжких ураженнях відправити потерпілого до медичної установи.

Повінь

Повінь – це тимчасове заповнення значних ділянок місцевості в результаті підйому рівня води в водоймах.

При цьому спостерігається:

- руйнування будинків та будівель, мостів;
- розлив залізничних та автомобільних доріг;
- аварії на інженерних мережах;
- знищення посівів;
- жертви серед населення та загибелі тварин.

Дії у випадку загрози виникнення повені, паводку:

- швидко зберіть документи, цінності, ліки, продукти та інші необхідні речі;
- перед виходом відключіть воду, газ, електропостачання;
- по можливості негайно залишіть зону затоплення або підніміться на верхні поверхні та перенесіть туди найбільш цінні речі;
- до прибуття допомоги залишайтеся на верхніх рятівниках, щоб вони мали змогу швидше вас знайти.

Розлив ртуті

Ртуть – сріблясто-білий важкий метал, рідкий при кімнатній температурі. Пари ртуті та її сполуки дуже отруйні. З попаданням до організму людини через органи дихання, ртуть акумулюється та залишається там на все життя. Концентрація парів ртуті в повітрі понад 0,2 мг/м³ викликає гостре отруєння організму людини.

Розбито ртутний градусник

- виведіть з приміщення людей і відчиніть навстіж вікна;
- знаходячись у забрудненому приміщенні захищайте органи дихання вологою марлевою пов'язкою;
- негайно починайте збирати спринцівкою великі кульки, більш дрібні кульки змійте щіткою на папір та скидайте їх у скляну банку з розчином марганцівки (2г перманганату калію на 1 літр води);
- вимийте забруднені місця мильно-содовим розчином (400 грамів мила і 500 грамів кальцинованої соди на 10 літрів води) або розчином марганцівки (20грамів перманганату калію на 10 літрів води);
- після обробки пере вітріть приміщення (по можливості перевірюйте 2-3 доби, але температура повинна бути не нижче 18-20°C);
- вичистіть та промийте міцним розчином марганцівки підошви взуття, якщо ви наступили на ртуть.

Використання пилососу для збирання ртуті – **забороняється**

Якщо ртуті розлито більше, ніж у градуснику:

- виведіть з приміщення людей, надайте допомогу дітям, інвалідам та людям похилого віку – вони підлягають евакуації в першу чергу;
- захистіть органи дихання вологою марлевою пов'язкою;
- відчиніть навстіж вікна;
- ізолюйте забруднене приміщення від інших;
- негайно викликайте рятувальну службу.

Симптоми гострого отруєння проявляються через 8-24 години:

- починається загальна слабкість, головна біль та підвищується температура;
- згодом-болі в животі, розлад шлунку, хворіють ясна.

Тероризм

Тероризм – суспільно-небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому невинних людей або погрози вчинення злочинних дій з метою досягнення злочинних цілей.

При виявленні підозрілого предмету:

- опитуйте оточуючих або сусідів, може цей предмет належить їм;
- не чіпайте, не відкривайте, не зсувайте знахідку;
- зафіксуйте час, коли було виявлено підозрілий предмет;
- відведіть від знахідки людей;
- повідомте органи міліції (102) та дочекайтеся їх прибуття.

Потрапивши в зону вибуху:

- переконайтеся, що не отримали значних травм;
- заспокойтеся та уважно роздивіться, чи не існує загрози подальших обвалів та вибухів, можу потрібна комусь ваша допомога;
- якщо є можливість – спокійно вийдіть з місця події;
- якщо ви опинились в завалі – періодично подавайте звукові сигнали;
- виконуйте всі розпорядження рятувальників.

Потрапивши під стрілянину:

- лягайте на підлогу або землю;
- не стійте біля вікон, навіть якщо вони зачинені;
- не піднімайтеся вище підвіконня;
- найнадійніше місце в квартирі – ванна кімната;
- на вулиці спробуйте найти будь – яке укриття : клумбу, сміттєзбірник, автомобіль, тощо;
- якщо не знайшли укриття – накрийте голову руками та лягайте на землю.

Ставши заручниками:

- використовуйте найменший шанс, щоб уникнути полону;
- повністю підкоряйтесь наказу терористів;
- не провокуйте терористів, пам'ятайте, що історичні прояви заручників теж спонукають терористів до агресивних дій;
- тримайся гідно, не принижуйтеся, але не агресивно, не проявляйте зайвого героїзму;
- дітей розташуйте у найвіддаленішому місці і блокуйте їх рухливість;
- не розпочинайте ніяких політичних та релігійних дискусій, краще вести себе не помітно, не виділяючись з натовпу.

При визволенні спецслужбами:

- не біжіть на визволителям – майте витримку;
- не чіпайте зброю терористів;
- чітко виконуйте всі накази спецслужб;
- якщо застосовується сльозогінний газ – дихайте через зволожену тканину і швидко кліпайте очима, викликаючи сльозу.